

“Budəfəki yubileyi milli mətbuatımız artıq ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etmiş Azərbaycanda qeyd edir”

Görkəmli ictimai xadim, böyük maarifpərvər, tanınmış publisist, pedaqoq və təbiətşünas alim Həsən bəy Zərdabi 1875-ci ildə “Əkinçi” qəzetini yaratmaqla Azərbaycan tarixinə yeni bir səhifə yazdı.

Hələ mətbuatımızın ilki olan “Əkinçi”nin nəşrinədək Həsən bəy çox maneələrlə, çatışmazlıqlarla üzləşmişdi. Ancaq qərarından dönməmişdi. Çünki mətbuatın təsir gücünü çox yaxşı bilirdi. Çarizmin müstəmləkəsi altında yaşayan, hüquq və azadlıqları əllərindən alınmış, ən ağır, salındıqları əsərt, səfalət girdabı ilə bərlənmiş həmvətənlərinə öz vəziyyətlərini göstərmək, onları gələcəkləri naminə mücadilə edən, mübarizə aparan xalqların sırasına qoşulmağa çağırmaq üçün qəzetin geniş tribunasından istifadə etmək niyyətində idi.

Maarifçi, pedaqoq Həsən bəy Zərdabi Azərbaycanda təhsilin acınacaqlı səviyyədə olduğunu unutmurdu. Buna görə də o, çoxu yazıb-oxumağı belə bacarmayan soydaşları üçün qəzet açmaq istəyirdi. Həsən bəy sonralar həmin gərgin günlərini belə yada salmışdı: “Bəs qəzetəyi necə çıxaralım, pul yox, yazıçı yoldaş yox, çapxana yox, hürufat yox. Dövlət tərəfindən izn almaq da ki, bu, böyük bələdir”.

Azərbaycan xalqının vətənpərvər oğlu bu çətinlikləri özmlə, qətiyyətlə aşdı və nəhayət, “Əkinçi” qəzetinin fəaliyyətə başlamasına nail oldu. Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan milli mətbuatının yaranmasının 150-ci ildönümünü münasibətilə media nümayəndələrinə təbrik məktubunda bildir-

diyi kimi: “1875-ci il iyulun 22-də böyük maarifçi, nəşir Həsən bəy Zərdabi tərəfindən qabaqcıl ideyaların carçısı, dövrün, ictimai-siyasi həyatın güzgülü – “Əkinçi” qəzetinin nəşrə başlaması ilə Azərbaycan milli mətbuatının əsası qoyuldu. Həmin dövrdə bütün Qafqazda böyük əks-səda doğuran bu mühüm tarixi hadisə Azərbaycan maarifçilik hərəkatının inkişafına, milli oyanışa, milli özünüdərkini və düşüncə azadlığının formalaşmasına təkan vermiş, mütərəqqi jurnalist, publisist və ziyalı nəslin yetişməsində əhəmiyyətli rol oynamışdır”.

“Əkinçi” qəzetinin 1875-ci il iyulun 22-dən 1877-ci ilin sentyabrınadək cəmi 56 sayının işıq üzü görməsinə baxmayaraq, Azərbaycan milli mətbuatının təşəkkül tapmasında, inkişafında əvəzsiz rol oynadı. “Ziya” (Ziyayi-Qafqaziyyə), “Kəşkül”, “Şərqi-rus”, “Həyat”, “Füyuzat”, “Molla Nəsrəddin”, “Açıq söz”, “Azərbaycan” və digər mətbu orqanlar “Əkinçi”nin yandığı məşəli daha da alovlandıraraq həmvətənlərinin gələcəyə aparan yollarını işıqlandırdılar. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev təbrik məktubunda bildirmişdir: “Azərbaycan milli mətbuatı bütün dövrlərdə cəmiyyəti düşündürən problemləri, zamanın qabaqcıl ideyalarını və mütərəqqi fikirlərini əks etdirmiş, xalqımızın maariflənməsində, milli və bəşəri dəyərlərin təbliğində, Azərbaycan ədəbi dilinin inkişafında müstəsna xidmətlər göstərmiş, azadlıq və müstəqillik kimi xalqımızın ən ülvə arzularının reallaşmasına öz töhfəsini vermişdir”.

“Əkinçi” meydana çıxdığı zaman - XIX əsrin ikinci yarısında Azərbay-

canın şimalı çar Rusiyasının müstəmləkəsi altında idi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 1918-ci ilin mayında qurulsada, ölkəmizin müstəqilliyi uzun sürmədi. 1920-ci ilin aprelində Azərbaycan bolşevik Rusiyasının işğalına məruz qaldı. 70 il hökmranlığını qoruyan sovet hökuməti XX əsrin sonlarında dağıldı və Azərbaycan yenidən müstəqilliyinə qovuşdu. Prezident İlham Əliyev təbrik məktubunda Azərbaycan mətbuatının bununla uğurlu yola qədəm qoymasından belə bəhs etmişdir: “Keçən əsrin sonlarında müstəqillik qazanmış Azərbaycanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi iradəsi və qətiyyəti nəticəsində cəmiyyət həyatının bütün sahələrində olduğu kimi, milli mətbuatın inkişafında da əsaslı dönüş yaranmışdır. Həmin dövrdə media sahəsində həyata keçirilmiş köklü islahatların nəticəsi kimi medianın fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik bazası təkmilləşdirilərək beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmış, söz və məlumat azadlığını məhdudlaşdıran süni maneələr və senzura aradan qaldırılmışdır. Bütün bunlar Azərbaycan mediasının sürətli inkişafına təkan vermiş və onun yeni mərhələyə qədəm qoymasını təmin etmişdir”.

Prezident qeyd etmişdir ki, müstəqil, güclü, günümüzün tələblərinə cavab verən, xalqın maraqlarını rəhbər tutan mətbuatın inkişafı və onun sərbəst fəaliyyəti üçün zəruri şəraitin yaradılması hər zaman dövlətimizin qarşısında duran prioritet vəzifələrdən olmuşdur. Bu istiqamətdə daim sistemli iş aparılmış, ölkəmizdə informasiya mühitinin sağlamlaşdırılmasını, media

fəaliyyətinin potensialının və iqtisadi əsaslarının möhkəmləndirilməsini, rəqəmsal dövrün çağırışlarına uyğunlaşdırılmasını hədəfləyən normativ-hüquqi baza yaradılmış, informasiya resurslarının iqtisadi müstəqilliyinin gücləndirilməsi və jurnalistlərin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması məqsədilə əsaslı islahatlar həyata keçirilmişdir. “Bu gün artıq fəxrli dəyə bilərik ki, bizim milli mətbuat bir əsr yarım ərzində şərəfli və mütərəqqi inkişaf yolu keçmişdir. Əlamətdar haldır ki, budəfəki yubileyi milli mətbuatımız artıq ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etmiş Azərbaycanda qeyd edir”.

Azərbaycan mediasının 44 günlük Vətən müharibəsi və antiterror əməliyyatı dövründə hadisələrin operativ işıqlandırılmasını təmin etmək üçün həm ön, həm də arxa cəbhədə fədakarlıqla və əzmlə çalışdığını nəzərə çatdıran dövlətimizin başçısı vurğulamışdır ki, ölkəmiz və xalqımız üçün bu tarixi və tələpəli mərhələdə Azərbaycan mediası cəmiyyətimizin operativ və düzgün məlumatlandırılmasında, kütləvi dezinformasiya hücumlarının qarşısının alınmasında böyük rol oynamış, haqq səsimizin və mövqeyimizin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasında yüksək peşəkarlıq, əsl vətənpərvərlik və həmrəylik nümayiş etdirmişdir: “Heç şübhəsiz ki, informasiya məkanında qazandığımız zəfər döyüş meydanında qazandığımız və bu il 5-ci ildönümünü qeyd edəcəyimiz şanlı Zəfərimizin ayrılmaz parçasıdır”.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
“Azərbaycan”